

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Радостин Вазов от Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ), определен за член на научното жури със заповед на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси № 91 от 22.04.2021 г.

относно

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки .Професионално направление 3.8. Икономика

Автор: Олександра Лисюк.

Дисертация на тема: ‘‘Пазарът на труда и заетостта на населението в съвременната икономика на Украйна’’

1. Общо представяне на получените материали

За целите на настоящата процедура кандидатката Олександра Лисюк е приложила дисертационен труд (на руски език), автореферат (на български и на руски език), автобиография (на английски език), списък на публикациите (13 заглавия), сканирани копия на пет публикации (на украински език).

Дисертационният труд се състои от 142 страници, от които 132 страници основен текст и 10 страници библиография. Използваната литература обхваща 91 броя източници и интернет сайтове.

Представената от кандидата документация се характеризира с пълнота и нагледно структуриране.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

От справката за научно-приложната дейност на Олександра Лисюк е видно, че научните и публикации са от областта на обявения конкурс..

Представения дисертационен труд на Олександра Лисюк е посветен на научните и методологическите разпоредби и да разработи практически препоръки за регулиране

на пазара на труда в условията на трансформацията на структурата на заетостта. Това е тема, която се отличава с изключителна актуалност в съвременните условия на бързо променяща се среда, поставяща редица сериозни предизвикателства пред всички отрасли в икономиката.

В дисертацията е предоставен достатъчно солиден теоретичен фундамент, който да позволи изграждането на теоретичните основи и разпоредби за регулиране на пазара на труда и да подобри теоретико-методологичния подход към неговото проучване, да систематизира особеностите на трансформационните промени в съвременната структура на заетостта, да определи общите тенденции и регионалните особености на регулирането на пазара на труда в Украйна, както и характера на трансформационните промени в структурата на заетостта;

Дисертацията анализира нуждите на младите специалисти, свързани със сферата на професионалното самоопределяне и нивото на тяхната готовност за активни промени;

Предлага механизъм за усъвършенстване регулирането на пазара на труда в Украйна в условията на трансформацията на структурата на заетостта, както и предлага модел за развитие на социалното предприемачество като една от насоките на държавното регулиране на пазара на труда. Обосновава целесъобразността и перспективите за развитие на иновативен труд, както и неговото влияние върху икономиката на страната като цяло;

Проучват се процесите на функциониране, регулиране и развитие на пазара на труда.

Дисертационният труд определено притежава редица достойнства, които го правят полезно четиво на само за студентите, които изучават проблемите на съвременната управленска наука, но и за много широк кръг от читатели.

3. Приноси (научни, научно-приложни, приложни)

В научната разработка на Олександра Лисюк са идентифицирани общо шест броя приноси. Приемам с убеденост тези приноси по начина, по който са дефинирани, като смятам, че те напълно отговарят на качествата на научният труд.

1. Изследвани са теоретично-методическите основи на развитието на пазара на труда, което дава възможност да се тази категория разглежда като система от обществени отношения, свързани с набирането и предлагането на труд, включително неговото закупуване и продажба.

2. Обобщение на теоретичните твърдения за регулирането на пазара на труда дава възможност за разработване на теоретично-методологичния подход към неговото изследване, който се основава на предложените индикатори за развитие на пазара на труда, някои основни компоненти на влияние и тяхното класифициране групи.

3. Систематизирани са особеностите на трансформационните промени в съвременната структура на заетостта, характеризиращи се с произхода на новите й форми и видове, промени в регулирането на колективното договаряне.

4. Изложените проучвания доказват, че основните причини за дисбаланса на пазарът на труда са структурните диспропорции в националната икономика, промените в полово-възрастовата структура на населението и липсата на механизъм за осигуряване на бъдещите поколения в определени професии. Тези дисбаланси могат да бъдат проследени в наличието на принудителна непълна заетост, значителна част от неформалната заетост, едновременното разпространение на структурна и технологична безработица, увеличаване на рисковете от социално разтрогване в сферата на труда за по-малко защитените слоеве на трудоспособното население и високи нива на натоварване върху свободно работно място.

5. Определени са и са систематизирани нуждите на младите хора, свързани със сферата на професионалното самоопределение и формирането на индивидуални образователни и професионални траектории чрез усъвършенстване на индивидуалните образователно-професионални определения чрез подобряване на методическите препоръки за провеждане на периодичен мониторинг на регионално ниво, чиято цел е да обоснове управленските решения за балансиране на професионално-квалификационната структура на заетостта.

6. Предлага се механизъм за регулиране на пазара на труда в Украйна в условията на трансформацията на структурата на заетостта, в рамките на който се определят инструментите на интегрирано държавно и пазарно влияние, систематизират се основните направления на регулиране и са определени позитивните ефекти от внедряването на механизъм, който влияе върху осигуряването на баланс на пазара на труда, оптимизацията на компонентите и обема на подготовка на кадрите, повишаването на нивото на заетост в аспекта на благоприятното влияние на професионално-квалификационния баланс върху пазара на труда.

7. Предлага се модел за развитие на социалното предприемачество като перспективно направление на държавно регулиране на пазара на труда, което е качествено нова форма за организиране на дейността на предприятията в Украйна,

насочена към използване на нестандартни подходи за решаване на социални проблеми, и е основата за осигуряване на надлежно ниво на регулаторната рамка и стратегия за развитие на социалното предприемачество, държавната подкрепа и създаване на условия за нарастване на мащаба на такива дейности, внедряване на сертифициране на дейности за социално предприемачество, както и прилагането на практиката на предоставяне на безвъзмездни средства от бюджета, заеми и финансиране на индивидуални социално ориентирани програми.

4. Критични забележки и препоръки

Нямам съществени критични забележки

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от Олександра Лисюк отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане.

Кандидатката в процедурата е представила достатъчен брой научни публикации.

След запознаване с представените материали, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад за присъждането на Олександра Лисюк научна степен „доктор“ З. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“ във ВУЗФ

30.04.2021 г.

гр. София

Изготвил становището:

(доц. д-р Радостин Вазов)